

CHƯƠNG 1

TÀU CẬP BẾN MARSEILLE¹

Ngày 24 tháng Hai năm 1815, đài quan sát ở nhà thờ Đức Bà Hằng Cứu Giúp² báo tin *Pharaon*, con tàu ba cột buồm, từ Smyrne³, qua Trieste và Naples đang về đến bến.

Như thường lệ, một viên hoa tiêu lập tức rời bến ra đón tàu, vòng theo lối lâu đài If⁴, và sẽ tiếp cận tàu *Pharaon* ở khoảng giữa mũi Morgion và đảo Rion.

Và cũng như mọi khi, sân thượng pháo đài Saint-Jean⁵ lại đông nghịt những kẻ hiếu kỳ. Vì mỗi khi có tàu cập bến, cảng Marseille lại rộn ràng náo nhiệt như có sự kiện trọng đại, nhất là những con tàu như *Pharaon*, đã được đóng, dựng buồm, chất hàng tại các xưởng tàu nổi tiếng ở vùng Phocée⁶ cổ kính, hơn nữa ông chủ tàu lại là dân thành phố Marseille này.

1. Thành phố cảng của Pháp, tọa lạc tại tỉnh Provence trước đây, nằm bên bờ Địa Trung Hải.

2. Notre-Dame de la Garde: ngôi nhà thờ nổi tiếng ở thành phố biển Marseille của Pháp. Vào thế kỷ XIII, người ta xây một nhà nguyện trên ngọn đồi La Garde để thờ kính Đức Mẹ Đồng Trinh đã phù hộ các ngư phủ đi đánh cá được bình yên. Đến thế kỷ XV, một nhà nguyện lớn hơn được xây dựng thay thế cho nhà nguyện nhỏ này. Nhà thờ Notre-Dame de la Garde chính thức được xây dựng từ năm 1864, với 3 phần chính: nhà thờ dưới, nhà thờ chính và tháp chuông, trên cùng là bức tượng Đức Mẹ bằng Chúa Giê-su, cao hơn 11 mét, được dát gần 30 ngàn lá vàng.

3. Thành phố cảng ở Thổ Nhĩ Kỳ.

4. Pháo đài (sau này là nhà tù) nằm trên đảo If, hòn đảo nhỏ nhất trong quần đảo Frioul ở Địa Trung Hải, khoảng một dặm ngoài khơi vịnh Marseille vùng Đông Nam nước Pháp.

5. Pháo đài ở Marseille, được xây dựng vào năm 1660 theo lệnh vua Louis XIV, ngay lối vào Cảng Cũ (Vieux-Port).

6. Thành phố Hy Lạp cổ, thuộc vùng Ionie, nổi tiếng về nghề đi biển. Năm 600 TCN, người Hy Lạp Ionie, xuất thân từ Phocée, đã thành lập thuộc địa Massalia (nay là Marseille) bên bờ Địa Trung Hải. Marseille, cùng với Provence, được hợp nhất vào nước Pháp từ cuối thế kỷ XV.

Lúc này, con tàu đang từ từ tiến vào. Nó an toàn vượt qua cái eo biển, hình thành do cơn địa chấn núi lửa nào đó, giữa đảo Calseraigne¹ và đảo Jaros; vượt qua vũng tàu Pomègue², dưới ba cánh buồm sừng sững: buồm trước, buồm giữa, buồm sau lái; tàu chậm chậm tiến vào, dáng điệu thật buồn bã, khiến đám đông hiếu kỳ trên bến, nhìn dáng điệu bi thương của con tàu, chợt có linh cảm chẳng lành; họ ngỡ rằng đã xảy ra chuyện rủi ro bất hạnh gì đó trên tàu.

Tuy nhiên, các chuyên gia hàng hải có kinh nghiệm sẽ thấy ngay rằng, nếu có xảy ra tai nạn, thì cũng không phải với con tàu; vì nó đang lướt tới, trong tư thế rất vững vàng, chứng tỏ nó được lèo lái rất tốt: mỏ neo đã sẵn sàng, dây néo cột buồm mũi đã tháo ra; đứng cạnh viên hoa tiêu là một chàng trai có dáng điệu nhanh nhẹn, ánh mắt linh hoạt, đang chuẩn bị lái con tàu *Pharaon* qua lối hẹp vào cảng Marseille, chăm chú theo dõi từng chuyển động của con tàu, nhất nhất đều tuân theo chỉ dẫn của viên hoa tiêu.

Một nỗi lo sợ mơ hồ xâm chiếm lấy đám đông, đặc biệt khiến một người đang đứng xem không kịp chờ tàu cập bến, đã vội nhảy xuống một chiếc xuồng con, rồi ra lệnh chèo tới trước mũi tàu *Pharaon*, lúc này đã vào đến cảng dự bị Anse de la Réserve³.

Vừa nhìn thấy người đó, chàng thủy thủ trẻ tuổi kia liền rời khỏi vị trí cạnh viên hoa tiêu, bỏ mũ, chạy xuống đứng sát vào thành tàu.

Đó là một thanh niên khoảng chừng mười tám, đôi mươi, cao lớn, mảnh dẻ, có đôi mắt đen tuyền tuyệt đẹp và mái tóc đen nhánh như mun. Con người chàng toát ra vẻ điềm tĩnh và quyết đoán rất đặc biệt của những người từ bé đã quen xông pha nguy hiểm.

– Này! Cậu đấy à, Dantès? – Người đứng dưới xuồng hỏi vọng lên. – Có chuyện gì xảy ra vậy? Sao trên tàu lại có vẻ buồn thảm thế?

– Thưa ông Morrel, – chàng thủy thủ trẻ đáp, – một tai họa lớn đã xảy ra, đặc biệt là đối với tôi. Khi tàu tới gần Civita-Vecchia, chúng tôi đã mất đi ngài thuyền trưởng Leclère gan dạ.

– Thế còn hàng hóa? – Ông chủ tàu vội hỏi.

– Thưa ông, hàng hóa không suy suyễn gì. Nhưng ngài thuyền trưởng Leclère đáng thương...

1. Hòn đảo thuộc Pháp, nằm trong quần đảo Riou, ở phía Nam Marseille.

2. Vũng nước lớn thông với biển, cho tàu bè neo đậu tạm.

3. Một cảng nhỏ nằm ngay lối vào Cảng Cũ của Marseille.

– Ông ấy làm sao? – Ông chủ tàu đã có vẻ yên tâm hơn, hỏi tiếp.
– Ông thuyền trưởng gan dạ ấy bị làm sao?

– Ông ấy mất rồi!

– Rơi xuống biển sao?

– Thưa, không phải, ông ấy mất vì bệnh viêm não rất đau đớn.

Rồi chàng lại quay sang thủy thủ đoàn, ra lệnh:

– Nào, nào, mọi người vào vị trí! Chuẩn bị thả neo!

Lệnh vừa ra, thủy thủ đoàn lập tức vào vị trí. Cùng lúc, tám hay mười thủy thủ lao đến, người lo dây lèo buồm, người chỉnh trục buồm, người lo dây kéo xà, người làm dây hạ buồm, người khác lo dây thu buồm.

Chàng thủy thủ lặng lẽ nhìn mọi người làm việc, khi thấy mọi việc đều y lệnh, chàng quay sang tiếp tục câu chuyện với ông chủ tàu:

– Sao lại đến nông nổi ấy? – Ông chủ tàu lại hỏi, tiếp tục câu chuyện bị gián đoạn.

– Chúa ơi, thưa ông, sự việc xảy ra đột ngột quá: sau cuộc nói chuyện rất lâu với viên chỉ huy cảng, ông thuyền trưởng rời Naples với vẻ rất bồn chồn lo lắng; hai mươi bốn giờ sau, ông lại lên cơn sốt; rồi ba ngày sau thì ông mất... Chúng tôi đã tổ chức tang lễ theo đúng nghi thức: khâm liệm ông trong một cái vồng, với quả đạn sắt ba mươi sáu livre¹ buộc ở chân, một quả khác ở đầu, và bây giờ ông đang an nghỉ nơi vùng biển sâu ở đảo Giglio. Chúng tôi mang về cho bà vợ góa của ông tám huân chương danh dự và thanh kiếm.

Chàng trai nói tiếp với nụ cười buồn:

– Thật tiếc công lao chiến đấu suốt mười năm trời với bọn lính Anh, để rồi chết trên giường bệnh như mọi người bình thường.

– Rõ thật khổ! Biết làm sao được, cậu Edmond? – Ông chủ tàu càng lúc càng yên tâm hơn. – Mọi người chúng ta ai rồi cũng phải chết, và người già phải nhường chỗ cho người trẻ, không thế thì làm sao tiến bộ được; mà cậu có chắc là số hàng hóa...

– Thưa ông Morrel, hàng vẫn nguyên vẹn, tôi xin cam đoan như thế. Tôi nghĩ chuyện này chắc chắn ông sẽ kiếm được ít nhất hai vạn rưỡi franc tiền lãi.

Lúc đó, tàu vừa qua khỏi tòa tháp tròn, chàng thủy thủ hô to:

1. Đơn vị đo lường, bằng khoảng nửa kilogram.

– Cuộn buồm! Buồm đài, buồm mũi, buồm lái! Chính neo đứng vị trí!

Mệnh lệnh được chấp hành nhanh chóng như trên một chiếc tàu chiến.

– Hạ buồm xuống, thu buồm lại!

Edmond Dantès.

Lệnh cuối vừa đưa ra, mọi cánh buồm được hạ xuống, và con tàu vẫn tiến chậm chậm về phía trước, theo đà chuyển động sẵn có.

– Thưa ông Morrel, – Dantès nói với ông chủ tàu đang rất nôn nóng, – giờ thì xin mời ông lên tàu. Anh Danglars, người quản lý

hàng của ông kia rồi, anh ấy đang ra khỏi buồng cabin kia, anh sẽ cung cấp cho ông mọi thông tin cần thiết. Còn tôi, tôi phải trông chừng việc neo tàu và treo cờ rủ để tang cho tàu.

Chủ tàu không đợi bảo đến lần thứ hai. Ông nắm lấy sợi thừng mà Dantès ném cho, leo ngay lên tàu với động tác nhanh nhẹn khéo léo như dân đi biển lành nghề, rồi trèo lên các bậc thang đóng đinh bên hông mạn tàu bo tròn, còn Dantès lại quay về với công việc, nhường câu chuyện lại cho người chàng vừa giới thiệu có cái tên Danglars, vừa ra khỏi buồng cabin và đang tiến về phía ông chủ tàu.

Người mới đến là một người đàn ông trạc hai mươi lăm, hai mươi sáu tuổi, có bộ mặt khá âm trầm, khúm núm xun xoe đối với cấp trên, hống hách xác xược với cấp dưới; và cái chức vụ quản lý kế toán của hắn, luôn là lý do làm cho mọi người ghê tởm; hắn thường bị thủy thủ đoàn ghét bỏ, trái hẳn với Edmond Dantès, người luôn được cả tàu yêu mến.

– Thưa ông Morrel, – Danglars nói, – ông đã biết tin dữ rồi, phải không ạ?

– Phải, phải, ông Leclère đáng thương thật! Ông ấy thật là người dũng cảm và trung thực!

– Còn là một thủy thủ xuất sắc, cả đời sống giữa biển trời, để bảo vệ quyền lợi cho một công ty tầm cỡ như hãng tàu Morrel & Fils. – Danglars đáp.

– Nhưng, – ông chủ tàu vừa dõi theo Dantès đang trông coi việc thả neo vừa nói, – thực ra, theo tôi, nghề đi biển cũng không cần thủy thủ lớn tuổi, cậu Danglars ạ, anh bạn trẻ Edmond kia xem ra cũng thạo nghề không kém, mà có vẻ cũng chẳng cần ai chỉ bảo gì cả.

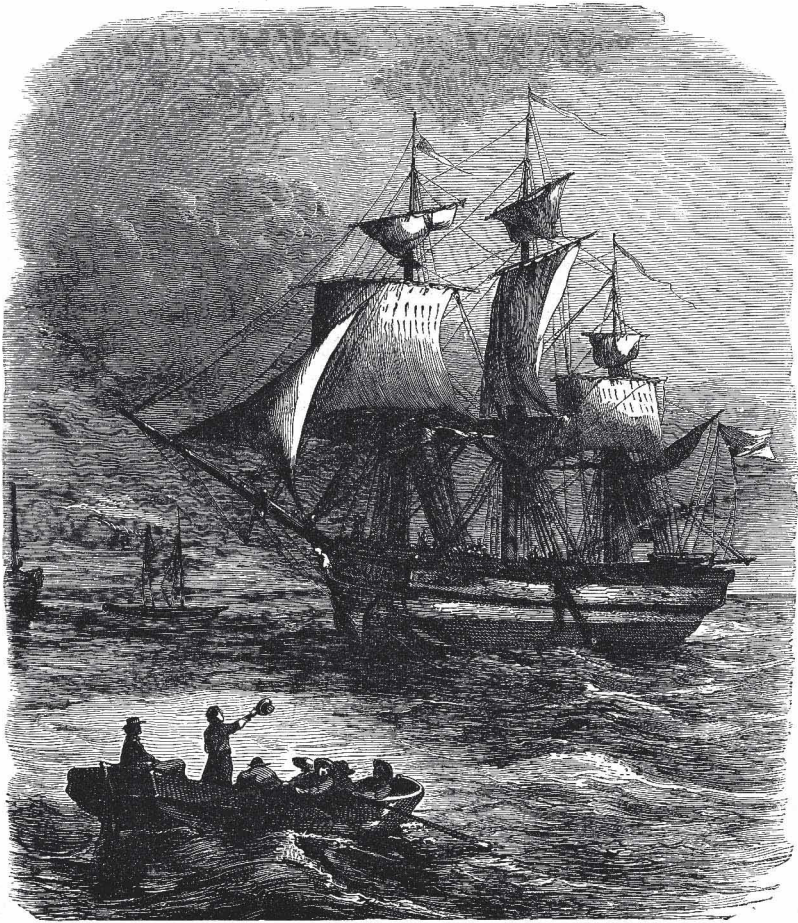
– Phải! – Danglars vừa nói vừa liếc nhìn Dantès với ánh mắt hằn học. – Phải, cậu ta hãy còn trẻ và chủ quan lắm. Ông thuyền trưởng vừa tạ thế, cậu ta đã tự ý nắm quyền chỉ huy mà chẳng cần hỏi ý kiến ai, còn làm chúng tôi mất toi một ngày rưỡi ở đảo Elbe¹, thay vì về thẳng Marseille đấy.

– Việc chỉ huy tàu là nhiệm vụ của cậu ấy, – ông chủ tàu nói, – vì cậu ấy là thuyền phó; còn mất hết một ngày rưỡi ở đảo Elbe, về chuyện này thì cậu ấy sai, trừ khi tàu gặp sự cố gì đó cần sửa chữa.

1. Hòn đảo lớn nhất trong quần đảo Toscane của nước Ý, ở vùng biển Địa Trung Hải, nằm cách đảo Corse khoảng 50 km về phía Đông. Năm 1814, Napoléon Bonaparte bị đày đến đảo Elbe.

– Con tàu khỏe mạnh hết như tôi đây, thưa ông Morrel, khỏe như tôi mong ông sẽ khỏe như thế; việc mất toi một ngày rưỡi chỉ vì cậu ta ngẫu hứng muốn lên bờ vậy thôi.

– Cậu Dantès, – ông chủ tàu quay về phía Edmond và gọi, – cậu lại đây ta bảo.

Tàu *Pharaon*.

– Vâng, xin ông chờ cho một lát. – Dantès đáp, rồi quay sang thủy thủ đoàn, chàng ra lệnh:

– Thả neo!

Ngay lập tức, mỏ neo được thả xuống, và dây xích trượt theo kêu loảng xoảng. Mặc dù đã có viên hoa tiêu, Dantès vẫn ở vị trí của

mình để theo dõi giám sát, cho đến khi công việc hoàn tất; sau đó, chàng lại ra lệnh:

– Hạ cờ xuống nửa cột buồm, treo cờ rử, xoay cột buồm!

– Đấy ông xem, – Danglars nói, – tôi đã nói, cậu ta tự coi mình là thuyền trưởng rồi.

Dantès và ông Morrel.

– Thì đúng là như thế thật. – Ông chủ tàu nói.

– Phải, trừ việc chưa có chữ ký phê duyệt của ông và người cộng sự, thưa ông Morrel.

– Thì có sao đâu? Sao ta lại không để cậu ấy đảm nhiệm chức vụ đó? – Ông chủ tàu nói. – Tôi biết cậu ấy còn ít tuổi nhưng rất xứng đáng và có nhiều kinh nghiệm trong nghề.

Nghe câu đó, mặt Danglars tối sầm lại.

– Xin lỗi, thưa ông Morrel, – Dantès tiến lại gần, nói, – tàu đã neo xong rồi, tôi xin đến hầu ông đây. Ông gọi tôi có việc gì ạ?

Danglars bắt giặc lùi lại một bước.

– Ta muốn hỏi tại sao cậu lại dừng tàu ở đảo Elbe?

– Tôi không biết, thưa ông; tôi chỉ làm theo mệnh lệnh cuối cùng của thuyền trưởng Leclère. Trước khi qua đời, ông ấy có đưa cho tôi một cái gói, nhờ trao lại cho ngài đại nguyên soái Bertrand¹.

– Thế cậu đã gặp ngài ấy rồi, phải không Edmond?

– Thưa, gặp ai ạ?

– Ngài đại nguyên soái.

– Thưa, có ạ.

Ông Morrel nhìn quanh rồi kéo Dantès lại gần, hỏi vội:

– Thế hoàng đế² có khỏe không?

– Hoàng đế vẫn khỏe, theo như chính mắt tôi thấy.

– Cậu cũng gặp hoàng đế sao?

– Lúc tôi đang ở chỗ ngài đại nguyên soái thì hoàng đế đến.

– Cậu có hầu chuyện hoàng đế à?

– Thưa ông, thực ra thì hoàng đế có hỏi chuyện tôi. – Dantès cười đáp.

– Ngài ấy nói gì với cậu?

– Hoàng đế hỏi về con tàu, về thời điểm khởi hành đi Marseille, về lộ trình và hàng hóa vận chuyển. Tôi nghĩ, nếu tàu không chở đầy hàng và nếu tôi là chủ tàu, có lẽ ngài đã nghĩ mua lại nó rồi; nhưng tôi nói với ngài tôi chỉ là thuyền phó và con tàu thuộc về công ty Morrel & Fils. “À, – ngài ấy nói, – ta biết họ. Nhà Morrel làm nghề chủ tàu buôn, cha truyền con nối, và có người trong gia đình Morrel phục vụ trong cùng một trung đoàn với ta, khi ta đồn trú ở Valence.”

– Ôi, đúng thế thật! – Ông chủ tàu mừng rỡ kêu lên. – Đó là Policar Morrel, chú của ta, sau ông làm tới chức đại úy. Dantès, cậu mà nói với chú ta là hoàng đế vẫn nhớ ông ấy, cậu sẽ thấy ông khóc

1. Henri-Gatien Bertrand (1773–1844): đại nguyên soái và cố vấn quân sự của hoàng đế Napoléon Bonaparte.

2. Chỉ Napoléon Bonaparte.

cho mà xem, cái ông già hay ca cẩm ấy. Được rồi, được rồi, – ông chủ tàu vừa nói tiếp vừa thân mật vỗ vai chàng trai, – Dantès, cậu làm thế là phải lắm, làm theo lệnh thuyền trưởng Leclère, dừng tàu ở đảo Elbe, nhưng nếu người ta biết cậu trao cái gói gì đó cho ngài đại nguyên soái, và nói chuyện với hoàng đế thì có thể cậu sẽ bị liên lụy đấy.

– Sao việc đó lại có thể liên lụy đến tôi, thưa ông? – Dantès hỏi.
– Tôi thậm chí còn không biết mình đang cầm món đồ gì, còn hoàng đế thì chỉ hỏi tôi những câu thông thường ngài sẽ hỏi bất kỳ ai mới gặp lần đầu. Nhưng xin ông thứ lỗi, nhân viên y tế và hải quan cảng đã đến kia rồi, tôi phải tiếp họ đây, xin phép ông nhé!

– Cậu cứ tự nhiên, cậu Dantès thân mến.

Chàng thanh niên vừa đi khỏi, Danglars đã đến bên ông Morrel, hỏi:

– Ô, có vẻ cậu ta đã đưa ra những lý do chính đáng phải neo tàu lại Porto-Ferrajo?

– Hết sức chính đáng, anh Danglars thân mến ạ.

– À! Thế thì tốt rồi, – người này đáp, – vì tôi cũng sẽ thấy khó chịu lắm, nếu đồng nghiệp mình không làm tròn nhiệm vụ.

– Dantès đã làm tròn trách nhiệm của mình, – ông chủ tàu nói, – và không có gì phải chê trách cả. Chính thuyền trưởng Leclère đã ra lệnh cho cậu ấy cập bến.

– À, còn về thuyền trưởng Leclère, cậu ta không trao lại cho ông lá thư của thuyền trưởng sao?

– Ai cơ?

– Dantès.

– Thư cho tôi ấy à, không! Có lá thư nào sao?

– Tôi nghĩ, ngoài cái gói đó ra, ông thuyền trưởng còn giao cho cậu ta một bức thư.

– Anh đang nói đến gói đồ nào vậy, Danglars?

– Thì gói đồ mà Dantès đã giao khi ghé Porto-Ferrajo.

– Sao anh biết cậu ấy có gói đồ phải giao ở Porto-Ferrajo?

Danglars đỏ bừng mặt:

– Tôi đi ngang buồng thuyền trưởng lúc đó đang hé cửa, và thấy ông ấy trao cho Dantès gói đồ và lá thư.

– Không thấy Dantès nói gì cả, – ông chủ tàu nói, – nhưng nếu có thư cho tôi, hẳn cậu ấy đã trao lại cho tôi rồi.

Danglars suy nghĩ một lúc.

– Vậy thì, thưa ông Morrel, tôi xin ông, – hẳn nói, – xin ông đừng nói chuyện này với Dantès; có lẽ tôi nhầm cũng nên.

Đúng lúc này, Dantès quay lại và Danglars lại bỏ đi.

– Thế nào, Dantès thân mến, cậu rảnh rồi phải không? – Ông chủ tàu hỏi.

– Vâng, thưa ông.

– Việc khai báo cũng nhanh mà, phải không?

– Thưa vâng, tôi đã bàn giao cho hải quan danh sách hàng hóa; còn về hàng hóa ký gửi, tôi đã giao các giấy tờ cần thiết cho người đại diện đi cùng với viên hoa tiêu rồi.

– Vậy cậu đã xong việc ở đây rồi chứ?

Dantès vội nhìn quanh khắp lượt:

– Thưa vâng, mọi việc xong cả rồi.

– Thế cậu đến dùng cơm tối với ta nhé?

– Thưa ông Morrel, xin ông thứ lỗi, tôi rất hân hạnh về lời mời của ông, nhưng tôi phải về ngay thăm cha tôi.

– Đúng đấy, Dantès, phải đấy. Ta biết cậu là người con hiếu thảo mà.

– Thưa ông... – Dantès ngập ngừng hỏi, – thế ông có biết sức khỏe cha tôi dạo này thế nào không?

– Ta nghĩ ông ấy vẫn khỏe, Edmond thân mến ạ, dù ta không gặp ông ấy.

– Vâng, cha tôi thường ở trong phòng, không hay ra ngoài.

– Như vậy, ít nhất ta cũng biết ông ấy chẳng thiếu thốn gì trong thời gian cậu đi vắng.

Dantès cười.

– Thưa ông, cha tôi là người kiêu hãnh, dù có thiếu thốn mọi thứ, có lẽ ông cũng chẳng mở lời xin xỏ ai thứ gì đâu, trừ câu xin Chúa.

– Thôi được, vậy thăm cha xong rồi, cậu phải đến chỗ ta đấy nhé.

– Thưa ông Morrel, một lần nữa, lại phải xin ông thứ lỗi; vì sau khi thăm cha, tôi phải đi thăm một người nữa, cũng rất quan trọng đối với tôi.

– À, hẳn rồi, Dantès. Ta quên mất ở khu Catalan có một người cũng đang mong ngóng cậu chẳng kém gì cha cậu: đó là cô Mercédès xinh đẹp.

Dantès mỉm cười.

– À, – ông chủ tàu lại bảo, – thế nên chẳng lạ gì khi cô ấy đã đến tìm ta ba lần để hỏi thăm về tin tức tàu *Pharaon*. Ghê thật! Cậu Edmond này, cậu may mắn thật đấy, cô nhân tình của cậu xinh quá!

Mercédès.

– Cô ấy không phải nhân tình đâu ạ, – chàng thủy thủ trẻ nghiêm trang nói, – cô ấy là vợ chưa cưới của tôi.

Ông chủ tàu cười, bảo:

– Thì cũng giống nhau thôi mà.

– Thưa ông, với chúng tôi thì không giống đâu. – Dantès đáp.

– Thôi được rồi, cậu Edmond thân mến, – chủ tàu lại nói tiếp, – vậy ta không dám giữ cậu lâu hơn nữa đâu. Cậu đã làm được việc cho ta, nên ta phải để cậu có thời gian lo việc của cậu chứ. Cậu có cần tiền không?

– Không, thưa ông; chuyến đi này, tôi nhận lương rồi, tất cả được gần ba tháng lương.

– Cậu đúng là con nhà nền nếp đấy, cậu Edmond.

– Cũng là vì tôi có người cha nghèo khó, thưa ông Morrel.

– Phải, phải, ta biết cậu là đứa con hiếu thảo mà. Về thăm cha cậu đi, ta cũng có con trai, ta cũng sẽ bực lắm nếu có ai tìm cách giữ chân nó, sau chuyến đi ròng rã ba tháng trời xa cách ta.

– Vậy xin phép ông, tôi về nhé! – Chàng trai vừa nói vừa chào ông chủ.

– Được rồi, nếu cậu không còn chuyện gì cần nói với ta nữa.

– Thưa, không ạ.

– Trước khi chết, thuyền trưởng Leclère không gửi thư từ gì cho ta sao?

– Ông ấy nào có viết được đâu, thưa ông; nhưng chuyện này khiến tôi chợt nhớ ra, tôi muốn xin ông nghỉ phép mười lăm ngày.

– Để lấy vợ à?

– Thưa vâng, để lấy vợ, sau đó thì đi Paris.

– Được, được mà! Cậu muốn nghỉ bao nhiêu ngày tùy ý, Dantès à; thời gian bốc dỡ hàng cũng phải mất sáu tuần, và phải ba tháng nữa, ta mới lại đi biển tiếp... Chỉ có điều, sau ba tháng, cậu phải quay lại đây. Tàu *Pharaon*, – ông chủ tàu vừa nói vừa vỗ vai chàng thủy thủ trẻ, – không thể khởi hành mà không có thuyền trưởng đâu đấy.

– Không có thuyền trưởng! – Dantès kêu lên, mắt rạng ngời vui sướng, – xin hãy nghĩ kỹ về điều ông vừa nói, thưa ông, vì ông đang nói đến ước mơ thầm kín nhất trong lòng tôi. Có phải ông định bỏ nhiệm tôi làm thuyền trưởng tàu *Pharaon*?

– Dantès thân mến, nếu việc này chỉ mình ta quyết định, ta đã bắt tay cậu và nói: “Quyết định vậy đi”, nhưng ta còn có một người cùng hùn vốn nữa, chắc cậu cũng biết câu tục ngữ Ý “*Che*

a compagne a padrone"¹. Nhưng dù sao, việc coi như đã xong một nửa rồi, vì có hai phiếu bầu, cậu đã được một phiếu. Ta sẽ cố nói giúp cho cậu được phiếu bầu còn lại.

Chàng thủy thủ, mắt rưng rưng, nắm lấy tay ông chủ tàu, kêu lên:

– Ôi, ông Morrel! Ông Morrel! Tôi xin nhân danh cha tôi và Mercédès, cảm ơn ông rất nhiều.

– Được rồi, được rồi, Edmond à, luôn có Chúa trên trời phù hộ cho những người thiện tâm mà! Giờ hãy đi thăm cha cậu và cô Mercédès đi. Xong việc rồi, cậu quay lại đây gặp ta.

– Thưa, ông có muốn tôi đưa ông vào bờ không?

– Cảm ơn cậu, không cần đâu. Ta còn ở lại tính sổ sách với Danglars. À, mà cậu có hài lòng về cậu ta trong chuyến đi này không?

– Thưa ông, cũng tùy theo ý nghĩa câu hỏi ông đặt ra. Nếu xét về mặt đồng đội thì không, vì xem ra anh ấy không thích tôi lắm, từ cái ngày giữa chúng tôi xảy ra vụ xích mích nhỏ, sau đó tôi đại dốt đề nghị anh dừng lại mười phút trên đảo Monte-Cristo để giải quyết hiểu lầm; tôi đã sai khi đề nghị như thế, còn anh ấy đã đúng khi từ chối không chịu làm theo. Còn nếu ông hỏi tôi về công việc quản lý sổ sách, tôi nghĩ anh ấy làm rất tốt, ông sẽ hài lòng về cách làm việc của anh ấy.

– Cậu Dantès này, – ông chủ tàu chột hỏi, – nếu cậu là thuyền trưởng tàu *Pharaon*, cậu có giữ Danglars lại làm việc không?

– Cho dù là thuyền trưởng hay thuyền phó, tôi sẽ luôn tôn trọng những người được các ông chủ tín nhiệm.

– Được rồi, được rồi, Dantès à, ta thấy cậu là chàng trai tốt về mọi mặt đấy. Thôi ta không giữ cậu thêm nữa đâu, cậu hãy về đi, ta thấy cậu nôn nóng lắm rồi.

– Thưa, vậy tôi nghỉ phép được chứ? – Dantès hỏi.

– Ta đã bảo được mà.

– Ông cho phép tôi dùng xuồng của ông nhé?

– Cậu cứ tự nhiên.

– Chào ông Morrel, cảm ơn ông rất nhiều.

– Chào Edmond thân mến, chúc cậu may mắn!

1. Tiếng Ý trong nguyên bản, nghĩa là: *Bạn hùn vốn cũng là ông chủ*.

Chàng thủy thủ trẻ nhảy xuống chiếc xuồng con, đến ngồi ở phía sau xuồng, rồi ra lệnh chèo đến phố Canebière¹. Hai người chèo thuyền vội nhanh tay chèo, chiếc xuồng con cố lướt trên mặt nước, giữa vô số tàu thuyền đang chen chúc trên lối đi chật hẹp, hai bên là hai hàng tàu thủy, từ cảng lớn dẫn vào đến bến Orléans.

Ông chủ tàu mỉm cười nhìn theo, cho tới khi xuồng vào đến bờ, chàng thủy thủ nhảy lên những phiến đá lát trên bến cảng, rồi hòa mình vào đám đông muôn màu muôn vẻ kia, suốt từ năm giờ sáng đến chín giờ tối, luôn tấp nập nhộn nhịp trên con phố Canebière nổi tiếng, mà người Phocéee hiện đại ngày nay hẳn rất tự hào, họ thường nói về nó với vẻ trang trọng nhất trần đời, với cái chất giọng đặc biệt, khiến những gì họ nói càng thêm phần đặc sắc: *Nếu Paris có phố Canebière thì Paris sẽ là một Marseille thu nhỏ.*

Khi quay lại, ông thấy Danglars đứng ngay phía sau, có vẻ như đang chờ lệnh, nhưng thực ra cũng đang dõi mắt nhìn theo chàng thủy thủ trẻ.

Nhưng hai ánh mắt đó thật khác biệt biết bao, dù đang dõi trông theo chỉ mỗi một người.

1. Đại lộ trung tâm thành phố Marseille, nối từ nhà thờ đến Cảng Cũ, dài 1 km.

CHƯƠNG 2

CHA VÀ CON

Hãy mặc cho anh chàng Danglars chống chọi lại con quỷ cảm hận trong lòng mình, và cố rỉ tai ông chủ tàu những lời gièm pha đầy ác ý đối với bạn đồng nghiệp, để đi theo Dantès; sau khi đi hết con phố Canebière, chàng rẽ vào phố Noailles, vào một căn nhà nhỏ nằm bên trái con phố đi bộ Allées de Meilhan, hăm hở trèo lên bốn tầng cầu thang tắm tối, một tay vịn lan can cầu thang, tay kia đè lên ngực như để ngăn nhịp tim đập rộn rã, sau cùng chàng dừng lại trước một cánh cửa mở hé, nhìn được vào tận bên trong một căn phòng nhỏ.

Căn phòng này là nơi cha Dantès sinh sống.

Ông lão vẫn chưa biết tin con tàu *Pharaon* đã trở về, ông đang đứng trên một chiếc ghế, đưa tay run rẩy sửa lại giàn hoa địa liên¹, chen lẫn với hoa ông lão², mọc leo trên tấm lưới mắt cáo của cửa sổ phòng.

Bỗng nhiên, ông thấy cánh tay ai đó ôm choàng lấy mình, rồi một giọng quen thuộc vang lên phía sau:

– Cha ơi, cha thân yêu ơi!

Ông lão kêu lên một tiếng và quay lại; rồi khi nhìn thấy con trai, ông ngã vào tay chàng, người run rẩy, mặt tái xanh.

– Cha ơi, cha bị làm sao thế? – Chàng thanh niên lo lắng kêu lên. – Cha bị ốm à?

– Không, không sao, Edmond yêu quý của cha, con trai của cha, con của cha, không sao đâu; cha không ngờ con đã về, cha thật vui mừng sung sướng biết bao khi bất ngờ được gặp lại con như thế này... ôi trời ơi, ta xúc động đến có thể chết đi được!

– Coi nào, cha bình tĩnh lại đi! Con đây, chính là con đây mà! Người ta luôn nói sự vui mừng không có gì hại cả, nên con về đây

1. Loài hoa có hình nón, thường có màu vàng cam.

2. Loài cây hoa leo có lá xanh quanh năm, hoa nhỏ hình ngôi sao màu trắng.

mà không báo trước cho cha. Xem nào, cha cười với con đi, đừng nhìn con với đôi mắt ngờ ngác như thế. Con về rồi, cha con mình hãy tận hưởng hạnh phúc với nhau.

– Ôi, thế thì tốt quá, con trai à! – Ông lão thốt lên. – Nhưng sao con lại bảo chúng ta sẽ hạnh phúc? Con không bỏ cha mà đi nữa chứ? Xem nào, con hãy kể cho cha nghe chuyện vui của con đi!

– Lay Chúa tha thứ cho con, – chàng trai đáp, – trong lúc gia đình người khác có tang thì lòng con lại trào dâng niềm hạnh phúc! Nhưng có Chúa chứng giám cho con, con không hề chờ đợi vận may này; nhưng nó cứ đến, và lấn át cả sự đau buồn lẽ ra phải có: cha biết không, ngài thuyền trưởng Leclère dưng cảm đã qua đời, và rất có thể, nhờ ông Morrel cất nhắc, con sẽ được đảm nhận vị trí đó. Cha hiểu ý con chứ? Hai mươi tuổi đã giữ chức vụ thuyền trưởng! Với mức lương hậu hĩ 100 đồng louis¹, và còn được chia lãi nữa! Đó chẳng phải là mơ ước lớn lao nhất đời người thủy thủ nghèo như con hay sao?

– Phải rồi, con trai, phải đó, con nói đúng quá, – ông lão kêu lên, – thật mừng cho con quá.

– Con muốn nói với cha, với số tiền đầu tiên con kiếm được, con sẽ mua cho cha một căn nhà nhỏ, có khu vườn trồng hoa địa liên, hoa ông lão và hoa kim ngân mà cha thích... ấy chết, cha làm sao thế, cha ơi, cha thấy mệt à?

– Gượng nào, gượng nào! Cha không sao đâu mà.

Rồi dường như không còn chút sức lực nào, ông cụ ngã bật ra sau.

– Nào, cha ơi, phải rồi, cha phải uống một cốc rượu vang mới được, – chàng thanh niên nói, – cha yêu quý, rượu sẽ làm cha thấy khỏe hơn; cha cất rượu ở đâu thế?

– Khỏi con ạ, cảm ơn con trai, đừng đi tìm nữa; cha không cần đâu. – Ông lão vừa nói vừa đưa tay giữ con lại.

– Được rồi, được rồi, cha cứ chỉ chỗ cho con đi.

Chàng đi lại mở hai, ba cái tủ trong phòng.

– Con tìm cũng vô ích thôi... – ông lão nói, – hết rượu rồi, con ạ.

1. Đơn vị tiền tệ thời xưa của Pháp (1640–1792), là đồng tiền đúc bằng vàng. Đồng tiền louis lấy theo tên vua Louis XIII (1601–1643).

– Sao cơ, hết rượu rồi à! – Dantès kêu lên, mặt tái đi, hết nhìn đôi má hóp nhợt nhạt của cha rồi lại nhìn vào những ngăn tủ trống không, – sao lại hết rượu được kia chứ! Có phải cha không còn tiền nữa, phải không?

– Cha chẳng thiếu thốn gì đâu, bây giờ đã có con rồi, – ông lão nói.

– Nhưng mà, – Dantès vừa lau mồ hôi trán vừa lấp bắp hỏi, – nhưng trước khi đi, con đã đưa cho cha hai trăm franc, mới chỉ cách đây ba tháng thôi mà.

– Phải, phải rồi, con trai ạ; nhưng lúc đi, con quên là con còn thiếu cậu hàng xóm Caderousse một món tiền nhỏ; Caderousse đã nhắc cha và bảo nếu cha không thanh toán khoản nợ đó cho con, thì cậu ấy sẽ tới gặp ông Morrel để đòi ông số tiền đó. Cho nên, con hiểu chứ, cha không muốn việc này ảnh hưởng đến con.

– Rồi sao nữa, cha nói đi?

– Còn sao nữa, cha đã trả nợ cho con rồi.

– Nhưng, – Dantès kêu lên, – con nợ anh ta những một trăm bốn mươi franc kia mà!

– Đúng rồi. – Ông lão ấp úng nói.

– Vậy là cha đã lấy trong số tiền hai trăm franc con đưa để trả cho người ta?

Ông lão gật đầu thiếu nã.

– Thế là cha chỉ còn vòn vẹn sáu mươi franc để chi tiêu trong suốt ba tháng trời! – Người con khẽ nói.

– Con biết là cha có cần gì nhiều đâu. – Ông già nói.

– Ôi, lạy Chúa, lạy Chúa, hãy tha tội cho con. – Edmond vừa nói vừa quỳ xuống trước mặt cha.

– Con làm gì thế?

– Ôi, cha làm con đau lòng quá.

– Thôi nào con! Bây giờ con về rồi, – ông lão cười nói, – chuyện đó đã qua rồi, mọi thứ sẽ ổn thôi.

– Thừa vâng, con về rồi, – chàng thanh niên nói, – con lại có một tương lai xán lạn và chút ít tiền. Đây, cha cầm lấy, cầm lấy đi cha, và hãy nhờ người mua ngay món gì đó cho cha.

Rồi chàng dốc hết tiền trong túi ra bàn, tất cả là mười mấy đồng tiền vàng, năm hay sáu đồng écu tương đương năm đồng franc Pháp và một ít tiền lẻ.

Khuôn mặt người cha rạng rỡ hẳn lên.

– Con à, tiền của ai thế con?

– Là tiền của con!... Tiền của cha! Của cha con mình!... Cha cầm lấy đi, cha hãy dùng để mua thức ăn, cha hãy sống thật hạnh phúc, rồi nay mai con sẽ lại có món tiền khác.

Dantès dốc hết tiền trong túi ra bàn.

– Khoan đã nào, hãy thông thả, con ơi, – ông lão mỉm cười nói, – nếu con đồng ý, cha sẽ tiêu số tiền của con vừa phải thôi: nếu người ta thấy cha mua quá nhiều thứ cùng một lúc, họ sẽ nghĩ cha phải đợi con về mới có tiền mua.

– Cha cứ làm theo ý mình; nhưng trước hết, con xin cha hãy thuê một người hầu, cha ạ; con không muốn cha ở nhà có một mình. Con có mang

về ít cà phê và loại thuốc lá hảo hạng mà con cất trong cái rương nhỏ ở khoang tàu, ngày mai con sẽ mang về cho cha. Mà này! Có ai đến kìa cha.

– À, chắc là Caderousse hay tin con về, nên tối hỏi thăm, chúc mừng con đó mà.

– Thế đấy, đúng là loại người giả dối, miệng nói thế này nhưng đầu lại nghĩ khác, – Edmond khẽ nói, – nhưng thôi mặc kệ, mình cứ tiếp anh ta vậy, cũng là hàng xóm trước kia có giúp đỡ cho nhà mình.

Quả nhiên, khi Edmond vừa nói dứt câu, Caderousse xuất hiện ngay trước cửa với cái đầu tóc đen bù xù. Đó là một thanh niên khoảng hai mươi lăm, hai mươi sáu tuổi; anh ta đang cầm trên tay một mảnh vải, mà với tài thợ may khéo léo, anh ta sẽ biến nó thành ve áo khoác.

– Này, Edmond, cậu về rồi đó sao? – Anh ta nói, giọng Marseille đặc sệt và nhe răng cười, phô ra hàm răng trắng ngà.

– Thì như anh thấy đó, anh bạn hàng xóm Caderousse ạ, tôi về rồi, và sẵn sàng giúp anh chuyện gì cũng được. – Dantès đáp rất lịch sự, nhưng khó che giấu được vẻ hờ hững.

– Cảm ơn, cảm ơn cậu; thật may là tôi chẳng cần gì hết, mà đôi khi, chính những người khác lại cần tôi đấy chứ.

Thấy Dantès phác một cử chỉ, anh chàng vội nói thêm:

– À không, tôi không định ám chỉ cậu đâu; tôi cho cậu vay tiền và cậu đã trả xong; thế mới là hàng xóm tốt của nhau, và tụi mình coi như xong việc rồi.

– Ta không bao giờ xong việc với những ai đã giúp đỡ mình, – Dantès nói, – dù ta không còn nợ họ tiền nữa thì ta vẫn mang ơn họ.

– Ôi dào, cậu vẽ vời chuyện đấy làm gì, chuyện đã qua rồi ấy mà. Hãy nói về chuyến trở về vui vẻ của cậu đi nào. Tôi có ra ngoài cảng để tìm mua lại mấy xấp vải dạ nâu, thì tình cờ gặp anh bạn Danglars. Tôi liền hỏi anh ta: “Anh về tới Marseille rồi sao?” “À, tôi vừa mới về tới,” anh ta đáp. Tôi hỏi tiếp: “Tôi lại tưởng anh đang ở Smyrne.” Anh ta trả lời: “Có thể tôi có ghé qua đó, vì tôi từ nơi đó về mà.” Tôi có hỏi thăm cậu thì Danglars nói chắc là cậu về thăm ông già rồi, và thế là tôi tới đây, – Caderousse nói tiếp, – để có dịp bắt tay cậu bạn!

– Cái cậu Caderousse này thật tử tế, – ông lão nói, – cậu ấy quý chúng ta quá.